

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА НЕПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Розвиток та удосконалення управління сучасними підприємствами вимагають поліпшення інформаційної бази. Основою для формування інформації про фінансові ресурси підприємства є облік та фінансова звітність.

Загальні проблеми теорії і практики фінансового обліку та контролю зобов'язань отримали висвітлення в працях таких вітчизняних вчених: І.О. Бланка, С.І. Головацької, З.В. Задорожного, Я.Д. Крупки, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка та інших вчених.

Недостатньо висвітленим в науковій літературі є питання визнання та оцінки непередбачених зобов'язань, їх достовірне і своєчасне відображення в обліку.

Згідно П(С)БО 11 непередбачені зобов'язання – це: зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоімовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Непередбачені зобов'язання є частиною зобов'язань підприємства та відображаються на позабалансових рахунках за обліковою оцінкою.

У Примітках до фінансової звітності наводиться інформація стосовно кожного виду непередбачених зобов'язань у наступному обсязі:

- стислий опис зобов'язання та його сума;
- невизначеність щодо суми або строку погашення;
- сума очікуваного погашення зобов'язання іншою стороною.

Таким чином, основними критеріями визнання непередбачених зобов'язань у фінансовому обліку та звітності є:

- виникнення в результаті події або операції, які відбулись в минулому;
- залежність від події або операції, яка відбудеться в майбутньому;

- можливість здійснення події або операції в майбутньому;
- можливість оцінки суми майбутнього зобов'язання.

Складність відображення в господарському обліку непередбачених зобов'язань полягає в тому, що оцінка суми майбутнього зобов'язання потребує додаткового аналізу джерел його виникнення та ризику порушення рівноваги фінансового розвитку підприємства.

На жаль, стан організації та методичне забезпечення аналізу і контролю сучасних підприємств знаходиться на неналежному рівні, що ускладнює формування інформаційної бази управління позиковим капіталом підприємства [4. С.115].

Крім того, доцільно відзначити суперечність щодо оцінки непередбачених зобов'язань в П(С)БО 11, в якому зазначено, що сума непередбачених зобов'язань визначається за обліковою оцінкою ресурсів, необхідних для погашення на певну звітну дату, але відповідно до цього ж П(С)БО суму непередбаченого зобов'язання не можна достовірно визначити. Така ж ситуація спостерігається й відносно оцінки забезпечень.

Оскільки суми створених забезпечень визнаються витратами звітного періоду, вони є об'єктом податкового обліку та потребують адекватного відображення у фінансовій звітності.

Вивчення наукової літератури та облікової практики дозволяє стверджувати:

1. система вітчизняного законодавства, що регулює процеси залучення і використання підприємствами позикового капіталу, потребує доопрацювання у частині розширення правової бази щодо формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства;
2. сучасний стан обліку, аналізу та контролю зобов'язань не належним чином забезпечує інформаційні потреби користувачів фінансової звітності та потребує додаткових досліджень і розробок з метою створення комплексної методики проведення обліково-аналітичного процесу залучення позикових фінансових ресурсів;
3. оцінка зобов'язань відіграє значну роль при формуванні облікової політики підприємства та управлінні його капіталом;
4. вирішення проблем визнання та оцінки непередбачених зобов'язань і забезпечень дасть можливість моделювати майбутній фінансовий стан підприємства, знизити негативний вплив різноманітних фінансових ризиків на його розвиток [3, с.148].

Список використаних джерел:

1. Власова О. Фінансові кредити в податкову і бухгалтерському обліку / О. Власова //Консультант бухгалтера. – 2009. – № 33 – С. 22-21.
2. Загорна Тетяна Олегівна. Економічна діагностика: навч. посібник / Т. О. Загорна, – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
3. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посібник / М. Я. Коробов. – [3-тє вид., переоб і доп]. – К.: Т-во „Знання», КОО, 2008. – 298 с.
4. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу / В.В.Сопко, В.Завгородній. – К.: КНЕУ, 2008. – 260 с.
5. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: монографія / За ред. М.С.Пушкаря – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 268 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С. І.